

F. t. Arvelov

længstlevende ikke kan tilbagekalde den pågældende bestemmelse. I sådanne tilfælde vil den længstlevende ægtefælle kunne gøre testamentets bestemmelser om arvens fordeling illusorisk ved gaver og lignende.

Ved afgrænsningen af, hvilke situationer der skal omfattes af adgangen til omstødelse, bør der efter udvalgets opfattelse gælde de samme regler som for omstødelse i uskiftet bo, jf. pkt. 5.2.2.3. Det afgørende kriterium bør derfor være, at dispositionen tilsidesætter testamentets bestemmelser om arvens fordeling, og at der er disponeret over midler, der står i misforhold til formuen. Gaver vil være hovedområdet for omstødelse, men også arveforskud, der er så betydelige, at arveforskuddet ikke kan forventes at ville kunne afregnes i modtagerens arv, skal være omfattet.

Endvidere bør der kunne ske omstødelse, når en livsforsikring eller lignende ordning, der er oprettet for et beløb, der står i misforhold til formuen, kommer til udbetaling til en begunstiget, når begunstigelsen ikke er forenelig med testamentets fordelingsprincip. Som det er tilfældet efter de foreslåede regler om omstødelse i uskiftet bo, bør der alene ske omstødelse, når forsikringssummen kan udbetales, dvs. at forsikringsbegivenheden skal være indtrådt. Baggrunden herfor er, at det vil være af yderst begrænset værdi for arvingen at anlægge sag inden forsikringsbegivenhedens indtræden, idet indsættelsen af en begunstiget ikke i sig selv medfører en formueforskydning. Overlever den begunstigede således ikke forsikringstager, vil begunstigelsen bortfalde, jf. forsikringsaftalelovens § 106. Hertil kommer, at omstødelse af en begunstigelse ikke vil hindre længstlevende i på ny at indsætte den samme person som begunstiget.

Omstødelse bør alene kunne ske, hvis modtageren af gaven mv. er i ond tro såvel i forhold til testamentets indhold – det vil sige fordelingen efter testamentet – som til, at der er tale om misbrug – det vil sige, at dispositionen stod i misforhold til formuen.

Omstødelse i uskiftet bo indebærer, at gaven mv. går tilbage til boet. Derved kommer resultatet også de arvinger til gode, der ikke har været parter i omstødelssagen. En tilsvarende ordning bør efter udvalgets opfattelse gælde i forhold til omstødelse af dispositioner, der tilsidesætter bestemmelser i et fælles testamente.

Efter udvalgets opfattelse bør der ikke være adgang til omstødelse, hvis arvingen kan opnå fuld dækning for sin arveret ved, at der ydes vederlag af det beholdne bo. Dette svarer til, hvad der gælder ved omstødelse i uskiftet bo.

Den førstafdøde testator bør have mulighed for ved testamente at bestemme, at arvingerne ikke skal kun-

ne rejse et krav om omstødelse eller vederlag over for den længstlevende testator, dvs. at reglerne bør være deklaratoriske

Udvalget redegør i betænkningen s. 281-282 for, at de gældende regler i dødsboskifteloven indebærer, at nogle sager om omstødelse skal anlægges ved skifteretten, mens andre sager skal anlægges ved de almindelige domstole. Med henblik på en klar retstilstand på området foreslår udvalget, at behandlingen af alle sager om omstødelse, der er foretaget i strid med bestemmelserne i et fælles testamente, henlægges til skifteretten på samme måde, som det foreslås for sager om omstødelse i uskiftet bo, jf. pkt. 5.2.2.3.

Hensynet til modtageren af en gave mv. tilsiger, at en arving, der ønsker omstødelse, relativt hurtigt bør anlægge sag om omstødelse. Udvalget foreslår derfor, at omstødelssager vedrørende gaver og arveforskud skal anlægges inden 1 år efter, at arvingen har eller burde have fået kendskab til fuldbyrdelsen af en omstødelig disposition. For så vidt angår livsforsikringer eller lignende ordninger foreslås det, at fristen skal løbe fra det tidspunkt, hvor arvingen har eller burde have fået kendskab til udbetalingen.

Der henvises til betænkningen s. 277-283.

14.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets overvejelser om behovet for mere udførlige regler om fælles testamenter.

Justitsministeriet kan endvidere tiltræde, at ensidig tilbagekaldelse af en fælles testamentarisk disposition for at være gyldig bør være betinget af, at medtestator underrettes herom. Kun når dette af særlige grunde er udelukket, f.eks. fordi medtestator er forsvundet, bør dette krav kunne fraviges. Som foreslået af udvalget bør underretningskravet gælde både i forhold til gensidige testamenter og andre fælles testamenter, og reglen bør finde anvendelse på både ægtefæller og andre, f.eks. 2 søskende, der opretter testamente sammen. I tilfælde, hvor en testamentarisk disposition oprettes af flere i forening, vil indholdet af den enkeltes testamentariske disposition formentlig ofte afhænge af, at de øvrige testatorers testamentariske dispositioner fastholdes i mere eller mindre uændret form, og et krav om underretning i forbindelse med ensidig tilbagekaldelse af alle fælles testamentariske dispositioner vil have en konfliktforebyggende funktion.

For så vidt angår ægtefæller har Justitsministeriet desuden overvejet, om der bør indføres et tilsvarende underretningskrav også i tilfælde, hvor en ægtefælle opretter testamente alene og f.eks. begrænser den anden ægtefælles arv til tvangsarven. Det må imidlertid